
Kjedelig og lite nyttig

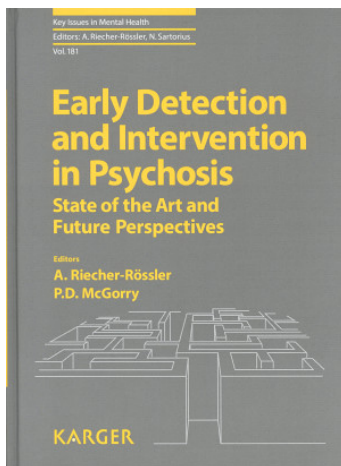

ANMELDELSER

JAN OLAV JOHANNESSEN

Forskningsjef, Psykiatrisk divisjon
Stavanger universitetssjukehus

Anita Riecher-Rössler, Patrick D. McGorryred.

Early detection and intervention in psychosis

State of the art and future perspectives. 194 s, tab, ill. Basel: Karger, 2016. Pris CHF 98

ISBN 978-3-318-05620-4

Dette er volum 181 i *Key issues in mental health*, og redaktører for denne utgaven er A. Riecher-Rössler og N. Sartorius. At dette temaet blir gjenstand for en egen utgivelse i serien, understreker hvor sentralt tidlig oppdagelse og behandling av psykoselidelser er i vår faglige tilnærming.

Utgivelsen bærer preg av tysk grundighet. Hovedvekten legges på tidlig oppdagelse av det som betraktes som risikotilstander for senere psykoseutvikling, UHR (ultra high risk), ARMS (at risk mental states) eller prodromaltilstander.

Innledningsvis gis en oversikt over tidlig intervensjon ved psykose og ved nærpsykose ved henholdsvis J. Klosterkötter fra Köln og P.D. McGorry fra Melbourne. Klosterkötter redegjør for utviklingen i Tyskland og understreker at her, ved Huber, Gross og andre, var man av de første til systematisk å nærme seg de tidlige fasene i psykoseutvikling. Egentlig tar han en del av poengene fra McGorry i neste kapittel, da han i hovedsak konsentrerer seg om risikotilstander og muligheten for å predikere overgang til psykose.

De neste kapitlene gir en god oversikt over den kliniske utredningen ved mistanke om psykoselidelse, og A.E. Simon fra Basel ser særlig på utviklingen og utfordringer i ungdomstiden. Flere kapitler er avsatt til bildefremstilling (neuroimaging), nevrokognitiv og nevrofysiologisk utredning, før man så i sluttkapitlene vender tilbake til behandlingsretninger og -anbefalinger ved risikotilstander.

Ifølge undertittelen skal utgivelsen beskrive «state of the art». Det klarer den bare delvis. Den aller viktigste utfordringen når det gjelder tidlig intervensjon ved psykoselidelser er nettopp det: Hvordan oppnå tidlig intervensjon? Helsetjenesteutfordringen i så måte berøres nesten ikke, og et viktig begrep, klinisk og strukturelt, som varighet av ubehandlet psykose (VUP) gis svært liten plass. Man får også inntrykk av at noen av forfatterne er låst i en noe gammeldags psykoseforståelse, de snakker fremdeles om «disease», som om psykoselidelsene er enkeltsykdommer på linje med godt avgrensede somatiske lidelser. Jeg savner en diskusjon om hva psykoselidelser egentlig er – som en begrunnelse for viktigheten av å drive med tidlig oppdagelse og behandling.

Alt i alt fremstår boken som kjedelig og lite nyttig for forskere, klinikere og helsebyråkrater. Det finnes bedre alternativer der ute.

Publisert: 18. september 2017. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0474
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. juli 2026.